

Povlaštene mirovine – zadnja epizoda

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2009/3/17 11:20:11

O tome da u Hrvatskoj postoji 13 različitih vrsta mirovina koje i sam HZMO naziva „mirovine ostvarene pod povoljnijim uvjetima“ sa 179.000 korisnika (podatak za siječanj 2009.) pisao sam do sada u nekoliko navrata.

Najveću pažnju javnosti privlače mirovine koje u HZMO-u vode pod „Zastupnici u Hrvatskom saboru i članovi Vlade“. Prema izvješću za siječanj ove godine broj korisnika ovih mirovina je 463 a prosječna mirovina iznosi 10.171,91 kunu.

Kolokvijalno, te se mirovine nazivaju „sadorske mirovine“ a regulirane su Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru.

Krajem 2005. godine podnio sam prijedlog zakona kojim bi se ta vrsta mirovina ukinula a članovi vlade i Sabora bi mirovinu ostvarivali po općim mirovinskim uvjetima. Rasprava nikada nije otvorena jer ju je Sanader blokirao nedavanjem mišljenja Vlade a koje je uvjet za raspravu i na radnim tijelima i na plenarnoj sjednici.

Njegov izgovor je bio da grupa stručnjaka proučava moj prijedlog.

U toku izborne kampanje 2007. godine i Zoran Milanović je obećavao promjene zakona. No, umjesto prijedloga zakona, kolega Milanović je prije nekoliko mjeseci na aktualnom prijedpodnevu pitao Sanadera kada će on predložiti izmjene zakona.

U studenom prošle godine, na aktualnom prijedpodnevu zatražio sam od Sanadera mišljenje te „grupe stručnjaka“. Tek nakon 14 puta ponovljenog zahtjeva u Saboru, tri mjeseca kasnije dobio sam odgovor kojega je potpisala Jadranka Kosor(?!). Umjesto nalaza „grupe stručnjaka“ Kosorica mi je u odgovoru (17. veljače) napisala „...da je Vlada odlučila predložiti izmjene uvjeta za stjecanje zastupničke mirovine.“

U ponedjeljak, 16. ožujka kasno navečer HINA je emitirala slijedeću vijest:

„ZAGREB - Predsjedništvo HDZ-a na današnjoj je sjednici jednoglasno poduprla prijedlog da jedan od uvjeta za ostvarivanje prava na saborsku mirovinu bude obnašanje dužnosti zastupnika najmanje četiri godine te najmanje 25 godina mirovinskog staža i navršениh 60 godina života za muškarce i 55 godina za žene. Taj su prijedlog poduprli u raspravi o prijedlogu Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskome saboru, priopćio je večeras HDZ.“

Nakon što je eto Vlada dobila „suglasnost“ Predsjedništva HDZ-a očekujem taj prijedlog zakona „po hitnom postupku“. Vjerujem da će njega pratiti i „nalaz grupe stručnjaka“ koju je Sanader, zbog mog prijedloga zakona formirao još u ožujku 2006.

No, da bi se bolje razumjela povijest ovih „mirovina ostvarenih pod povoljnijim uvjetima“ potrebno je odgovoriti na nekoliko pitanja.

1. Kada su te mirovine uvedene u Hrvatskoj?

Prijedlog Zakona u proceduru podnjet je 18. rujna 1995. godine.

2. Tko je predložio Zakon?

Prijedlog zakona nije podnijela Vlada. Predlagatelj nije bio ni jedan Klub zastupnika.

U ime 42 zastupnika koji su potpisali prijedlog, formalni predlagatelj je bio Zdenko Matešić. (popis predlagatelja vidi u dodatku)

3. Kako je obrazložen prijedlog uvođenja povlaštenih mirovina?

Citiram iz prijedloga zakona: „Osim toga, zastupnici u Hrvatskom državnom saboru, nemaju ni sva prava, koja zastupnici drugih zemalja imaju. Jedno od tih prava je i pravo na prijevremenu starosnu mirovinu, izvan općih uvjeta propisanih Zakonom o mirovinskim i invalidskim osiguranjima. S obzirom da u našem zakonu ovo pravo zastupnika nije predviđeno, postoji jedan broj zastupnika iz prvog saziva Sabora Republike Hrvatske, a vjerojatno će ih biti i iz ovog drugog, koji nisu materijalno zbrinuti, jer nemaju posla, niti su još stekli uvjete za starosnu mirovinu.“

4. Kako je u tom zakonu danas regulirano pravo na povlaštenu mirovinu?

„Zastupnik nakon prestanka zastupničkog mandata ima pravo na zastupničku mirovinu prije ispunjenja općih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, ako je najmanje u jednom zastupničkom mandatu obnašao dužnost zastupnika dulje od polovice vremena od vremena trajanja zastupničkog mandata propisanog Ustavom Republike Hrvatske, te ima najmanje 20 godina mirovinskog staža i navršeni 55 godina života - muškarac, odnosno 50 godina života - žena.

Zastupniku se u vrijeme trajanja mandata iz stavka 1. ovoga članka uračunava i vrijeme u kojem mu je mandat mirovao jer je kao zastupnik bio izabran ili imenovan na dužnost čije je obavljanje nespojivo s obnašanjem zastupničke dužnosti u skladu sa zakonom.

Zastupnik koji ispunjava uvjete utvrđene u stavku 1. ovoga članka zastupnička mirovina iznosi 65% od osnovice i povećava se za 2% za svaku daljnju navršenu godinu mirovinskog staža. „ (čl.8)

5. Ako se zakon odnosi na zastupnike, kako to da ista prava ostvaruju i članovi Vlade (ministri i državni tajnici)?

Zato što je u Zakon o vladi ugrađena i slijedeća odredba:

„Članovi Vlade po prestanku dužnosti imaju pravo na mirovinu prema propisima kojima je uređeno pravo na mirovinu zastupnika u Hrvatskom saboru.“ (čl. 34.)

6. Kako je moguće da na jednom saborskom mandatu, pravo na mirovinu ostvaruju dvije osobe?

Moguće je zbog odredbe koja glasi:

„Zastupniku se u vrijeme trajanja mandata iz stavka 1. ovoga članka uračunava i vrijeme u kojem mu je mandat mirovao jer je kao zastupnik bio izabran ili imenovan na dužnost čije je obavljanje nespojivo s obnašanjem zastupničke dužnosti u skladu sa zakonom“ (čl.8)

7. Kako je moguće da članovi Vlade i zastupnici koji imaju mirovinski staž u inozemstvu ostavljaju pravo i na ovu povlaštenu mirovinu i na ino-mirovinu?

Tu mogućnost daje slijedeća odredba:

„Zastupnik koji je uvjete mirovinskog staža propisane ovim Zakonom ispunio na temelju međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju, za ostvarivanje i određivanje visine mirovine uzima

se ukupni mirovinski staž ostvaren u Republici Hrvatskoj u inozemstvu.“(èl. 12).

8. Osim ino-staža , priznaje li se još nešto kao mirovinski staž ili staž osiguranja?

Da, po ovoj odredbi:

„Zastupnik kojemu je priznato svojstvo političkog zatvorenika prema Zakonu o pravima bivših političkih zatvorenika (»Narodne novine«, br. 34/91., 76/93., 52/94., 34/95. - pročišćeni tekst i 164/98.) vrijeme provedeno u zatvoru ili pritvoru uračunava se u mirovinski staž za ostvarivanje i izračunavanje visine zastupničke mirovine utvrđene ovim Zakonom. „ (èl. 12)

9. Ako je Zakon usvojen 1995. godine, ostvaruju li se pravo na ovu mirovinu samo za mandate nakon toga?

Ne, Zakon se primjenio retroaktivno:

„Prava iz èlanka 8., 9., 10. i 11. ovoga Zakona mogu ostvarivati svi zastupnici koji su obnašali zastupničku dužnost na dan 8. listopada 1991. godine i nadalje bez obzira jesu li primali plaću kao zastupnici ili ne ako su zastupničku dužnost obnašali dulje od polovice vremena od vremena trajanja zastupničkog mandata propisanog Ustavom Republike Hrvatske.“ (èl.15)

10. Osim zastupnika i èlanova Vlade, ostvaruje li pravo na ovu mirovinu još netko?

Da. Evo još jedne kategorije na koju se primjenjuje ovaj zakon:

„Pravo na zastupničku mirovinu pod uvjetima utvrđenim èlankom 8. stavkom 1. ovoga Zakona imaju i bivši delegati u Saveznom vijeću i Vijeću republika i pokrajina Skupštine bivše SFRJ iz Republike Hrvatske koji su te dužnosti obnašali u interesu neovisnosti Republike Hrvatske u razdoblju od 30. svibnja 1990., odnosno od 25. lipnja 1991. do 8. listopada 1991., te su na poziv Vlade Republike Hrvatske napustili dužnost delegata u tim vijećima i stavili se na raspolaganje Vladi Republike Hrvatske“ (èl.15)

Dodatak-Popis zastupnika koji su 18. rujna 1995. supotpisali prijedlog zakona predlagatelja Zdenka Matešića:

(zbog rukopisa neka imena ili prezimena se teško mogu pravilno isèitati zbog toga na tom mjestu stavljam upitnik)

Boris Buzanèiæ, Vice Profaca, Ivan Mesiaæ, Martin Katièiæ, Boris(?) Šegota, Ante Miko Tripalo, Tonèi ?, Rade Jovièiæ, Adam Meštroviæ, Stipe Mesiaæ, Niko Popoviæ, Miloš Petroviæ, Djuro Perica, Milan Đukiaæ, ? ? , ? ? , Vladimir Bebiæ, Ivo Škrabalo, Ivan Herak, Zlatko Kramariæ, Kazimir Sviben, Pavao-Tomislav Duka, ? Majsec, Želimir Hitrec, Milivoj Kujunđiaæ, Martinec ? , Arloviæ Mato, Milanka Opaèiæ, Ivan Jakovèiæ, Dino Debeljuh, Jurica Paveliaæ, Krešimir Glavina, Ante Žarkov ili Markov ?, Anto Lovriæ, Martin Sagner, ? ? , Miroslav Kiš, Ferenc Farago, Njegovan Starek(?), Željko Busiaæ(?), Ante Kutle, Gordana Turiaæ.